

nisch verklaard worden. Liet men toch òf die individualisatie òf die overerving, hetzij onverklaard rusten, hetzij beheerschen door een inwonend organisch principe, dan zou, gelijk de kenners dan ook onvoorwaardelijk toegeven, heel de voorstelling, alsof de kosmos door louter mechaniek uit atomen ontstaan was, blijken een wreede illusie te zijn geweest. Niet dat we er aan denken hetzij die veranderlijkheid door individualisatie of aanpassing, hetzij die overerving te loochenen. Tot aan het moedervlekje op den arm kunt ge soms de moeder in het kind herkennen. Beide feiten zijn onwedersprekelijk. Of veranderingen door aanpassing verworven, niet weer te loor gaan, kan bedenking geven. Weissman ontkent het, en bij de domesticatie houdt ze stellig geen stand. Maar hiervan afgezien staat het vast, dat de geteelden noch met den teler, noch onderling identiek zijn, en dat ze nochtans zoo met den teler als onderling overgeleverde grondvormen gemeen hebben. Niet dus over die *feiten*, maar over de *verklaring* dier feiten loopt het geschil, en de voor het Evolutie-dogma beslissende vraag is, of het ook deze beide feiten, en dat wel louter mechanisch, verklaren kan. Zoo ja, dan is men er. Zoo niet, dan is het spel dezer theorie voor goed gebroken.

Nu laat ik het eerste feit, de individualisatie, uit tijdsgebrek rusten, te meer omdat de strijd zich de laatste jaren meest op het andere feit, dat der overerving geconcentreerd heeft. Hypothese na hypothese is in dien strijd voorgedragen, maar dusver kwam men geen stap verder. Darwin zelf was zoo voorzichtig zijn sedert omvergestooten idee een „voorloopige hypothese” 1) te noemen, en Haeckel erkent rondweg, dat deze en andere hypothesen „auf reiner Muthmaassung beruhen”, en niet anders dan „metaphysische Speculationen sind” 2).

De *Pangenesis-theorie* van Darwin, eerst in '68, en breeder in '75, door hem openbaar gemaakt 3), wil, dat alle

1) ROMANES, o. l. I. 199.

2) o. l. 1.205

3) DARWIN, *The variation of animals and plants under domestication*. II, p. 369 v. v. cf. *Life and letters of Darwin* III, p. 83. v.